

N:o 7.

Ank. till Riksd. Kansli den 15 Febr. 1884, kl. 5 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Första hufvudtitel.

(1:a U. A.)

1:o. Vid denna hufvudtitel, som omfattar Kongl. hof- och slottsstaterna samt, enligt nu gällande riksstat, upptager, såsom årliga och ständiga utgifter, för Kongl. hofstaten 1,214,900 kronor och för Kongl. slottsstaten 123,100 kronor, eller tillsammans 1,338,000 kronor, har Kongl. Maj:t icke föreslagit någon ändring; och får Utskottet därför hemställa,

att Riksdagen må till oförändrade belopp fastställa omnämnda anslag.

2:o. Under denna hufvudtitel har Kongl. Maj:t föreslagit, att för införande af elektrisk belysning i Kongl. slottet måtte för år 1885 å extra stat anvisas ett belopp af 55,000 kronor.

Af det vid behandlingen af denna fråga inför Kongl. Maj:t förda statsrådsprotokoll inhemtas hufvudsakligen, hurusom, med anledning deraf att åtgången af gas till belysning inom Kongl. slottet under de senare åren högst betydligt tilltagit, utan att förbränningstiderna eller lågornas antal tillika ökats, hvarjemte lukt af gas tidt och ofta spridt sig i gångar och

*Angående
elektrisk
belysning
i Kongl.
slottet.*

trappor m. fl. ställen, ståthållareembetet å slottet låtit verkställa undersökning af en del utaf gasrören, hvarvid befunnits, att de, å de ställen der undersökning egt rum, varit alldeles förrostade och odugliga. Som med temlig visshet kunde antagas att jemväl större delen af gasrören, hvilka voro af jern och år 1856 blifvit inlagda, befunnos i samma uppfrätta tillstånd, hade ståthållareembetet ansett nödvändigt att, för besparande af den dryga utgiften för gas, som genom de felaktiga rördelarne nu obränd bortströmmade, äfvensom till förekommande af fara genom explosion af bildade gassamlingar, en undersökning och omläggning af slottets hela nät af gasrör, med undantag af de i senare tid på yttre borggården inlagda stålrören, så fort som möjligt blefve verkstald; och hade vederbörande, efter det en förberedande undersökning egt rum, beräknat, att kostnaden för borttagandet af en större del af de nuvarande gasrören samt deras ersättande med nya rör jemte murars iståndsättande skulle uppgå till 41,675 kronor. Som emellertid de försök med elektrisk belysning efter Edisons system af en del af Kongl. slottets hittills med gas upplysta trappor och gångar, hvilka en tid pågått, enligt sakkunniga personers omdöme utfallit synnerligen tillfredsställande, samt den elektriska belysningen icke kunde orsaka någon eldfara eller explosion, hade ståthållareembetet, ehuru införandet af elektrisk belysning, enligt ingifvet kostnadsförslag, komme att medföra en utgift af 55,000 kronor, samt denna summa således något öfverstege de beräknade utgifterna för gasledningens iståndsättande, likväl funnit sig böra tillstyrka elektrisk belysnings införande i det Kongl. slottet, då belysningen derigenom blefve i väsentlig mån förbättrad, lättare att sköta, ej eldfarlig och betydligt billigare än den närvarande, hvarförutom undvekes det besvärliga och tidsödande samt i flera afseenden förstörande arbetet med genombrytande och rubbning af ett stort antal planer, gångar, golf och trossbottnar, väggar och murar för upptagande af gamla och nedläggning af nya gasrör; och hade riksmarskalksambetet ansett sig böra uti denna hemställan till alla delar instämma.

Vidare inhämtas af ofvan omförmälda statsrådsprotokoll, att det å denna hufvudtitel uppförda, allt sedan 1856—1858 årens riksdag icke förhöjda ordinarie anslaget af 63,000 kronor till reparationer å Stockholms slott m. fl. för de Kongl. hofven upplåtna byggnader icke ansåges kunna lemna tillgång till bekostande af ett arbete af den omfattning som det nu ifrågasatta, så mycket mindre som anslaget under en följd af år visat sig otillräckligt för bestridande af de med detsamma afsedda utgifter, hvarföre Hans Maj:t Konungen sjelf bekostat reparations- och inredningsarbeten till betydliga belopp; samt att särskilda extra anslag af Riksdagen förut beviljats för med detta likartade arbeten, hvilka ansetts falla utom den årliga

underhållskostnaden, såsom för anbringande af vattenledning, gasledning och åskledare m. m.

Ehuru de skäl, som blifvit anförda för elektrisk belysnings införande i det Kongl. slottet, synas Utskottet beaktansvärda, anser sig Utskottet likväl böra framhålla *dels* hvad jemväl vid flere tillfällen blifvit inom Riksdagen uttaladt, att någon förändring i första hufvudtitelns anslag, vare sig hofstatsanslagen eller anslagen till de Kongl. slotten, icke bör ifrågakomma annat än vid skeende regentombyte, *dels ock* att de anslag, hvilka blifvit beviljade till reparationer å Stockholms slott med flere för de Kongl. hofven upplåtna byggnader samt till polis-, lys- och renhållning vid Kongl. slottet och Arffurstens palats, nemligen till det förra ändamålet 63,000 kronor och till det senare 22,500 kronor, äro så betydliga, att af dem bort år från år kunna beredas tillgång till gasledningens underhållande, så att den ej som nu på en gång befunnits obrukbar, eller ock genom inskränkningar på andra reparationsarbeten åstadkommas tillgångar för införande af elektrisk belysning. Då jemväl i statsrådsprotokollet anförts, att användandet af den elektriska belysningen skall blifva billigare än belysningen med gas, bör af lyshållningsanslaget kunna förväntas något tillskott till återgåldande af kostnaderna för den elektriska belysningen.

På grund häraf får Utskottet hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke måtte vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 15 Februari 1884.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservation:

vid punkten 2 (angående elektrisk belysning i Kongl. slottet) af Herrar Grefve *G. Sparre*, Friherre *H. M. Palmstierna*, Friherre *R. von Kramer*, Grefve *C. Beck-Friis*, Herr *L. M. Nordenfelt*, Friherre *G. Tamm*, Grefve *S. Lagerberg*, Herr *R. Törneblad*, Herr *C. E. Casparsson*, Herr *J. Widén*, Friherre *E. M. von Vegesack* och Herr *A. Rappe*, hvilka ville tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts i ämnet afgifna förslag.

Bil. Litt. A.

**Tabell öfver ordinarie anslagen under riksstatens
Första hufvudtitel,**

1884 års riksstat anslår:			Förslag till blifvande riksstat:	
Anvisning i kontant.		Kongl. Hof- och Slottsstaterna.	Anvisning i kontant.	
Kronor.	ö.		Kronor.	ö.
		Kongl. Hofstatsanslagen.		
800,000	—	Kongl. Maj:ts hofhållning	800,000	—
192,000	—	Hans Kongl. Höghet Kronprinsens hofhållning och handpenningar för Hennes Kongl. Höghet Kronprinsessan	192,000	—
28,000	—	Hennes Kongl. Höghet Hertiginnan af Dalarne	28,000	—
18,000	—	Hennes Kongl. Höghet Prinsessan Eugenie	18,000	—
56,400	—	För underhåll och vård af möbler samt andra staten tillhöriga inventarier i de Kongl. slotten	56,400	—
45,000	—	Kongl. hofstallets utfödning	45,000	—
22,500	—	Polis-, lys- och renhållning vid Kongl. slottet och Arfprinsens palats	22,500	—
3,000	—	Rosersbergs slott	3,000	—
50,000	—	Ved och kol för de Kongl. hofven	50,000	—
S:gr	1,214,900		Sgr	1,214,900
		Kongl. slotten.		
63,000	—	Reparationer å Stockholms slott med flere för de Kongl. hofven upplåtna byggnader	63,000	—
T:pt	1,277,900		Transport	1,277,900

1884 års riksstat anslår:			Förslag till blifvande riksstat:	
Anvisning i kontant.			Anvisning i kontant.	
Kronor.	ö.		Kronor.	ö.
T:pt	1,277,900	Transport	1,277,900	—
	11,250	Brandväsendet och yttre lyshållningen vid Kongl. slottet och Arfprinsens palats	11,250	—
	24,600	Drottningholms och Svartsjö slott	24,600	—
	5,000	Gripsholms slott	5,000	—
	8,250	Utriksdals slott	8,250	—
	8,000	Haga lustslott och park	8,000	—
	3,000	Strömsholms slott	3,000	—
S:gr	123,100	Sgr	123,100	—
S:a	1,338,000	Summa	1,338,000	—